

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka uli-
ca št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošti, ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Narodna zbornica, Dn 40.—
Za inozemstvo Dn 40.—

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Tele-
fon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Maribor, Gosposka ulica 11. Telefon
št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi
po tarifu.

Obnovljeno avstrijsko domoljubje

Notranje politični razvoj v Avstriji stoji v znamenju prečnega pojava, ki si vsi vladni činitelji na vso moč prizadevajo vzbuditi novo avstrijsko domoljubje. Še nedavno je Avstrija plaval v vodah nemškega nacionalizma in misel priklonitve k Nemčiji je bila nekaj samo po sebi umevnega. Predočiti si je treba, da so avstrijski socialisti bili iskreni pristaši te misli, ker so se nadejali, da bo socializem v Nemčiji po zedinjenju močno podprl avstrijsko socialno demokracijo, pa tudi protestantski del Nemcev bo prilil mnogo vode v bojoviti krščansko socialni klerikalizem. Tako močno so se zanašali na berlinsko socialistično centralo in misel na priklonitev je bila v vsej republiki tako silna, da se celo pokojni kancelar Seipel, dasi načelni nasprotnik združenja z Nemčijo, ni upal odločno nastopiti proti anšlusu. Gotovo še danes, dve leti po smrti tega odličnega avstrijskega državnikarja niso pozabljene njegove besede: Vsako zvezo bomo sklepali v sporazumu z Nemčijo, nobenega koraka ne bomo storili brez nje.

Po zmagovitem Hitlerjevem nastopu v Nemčiji pa so se tudi na Dunaju prilike temeljito izpremenile. Krščanski socialisti in socialni demokratje so naenkrat izgubili vsako željo po anšlusu, zato pa iščejo pota in načina, kako bi krenili v nasprotno smer ter v ljudstvu zopet utrdili mnenje, ki so ga sami toliko pobijali, da je namreč tako v interesu Avstrije kakor v interesu nemstva, ako ostane Dunaj sam zase. Kapital avstrijskega patriotizma je bil temeljito zapravil že cesar Franc Jožef in lahko se trdi, da je bilo med Nemci vsaj toliko ogorčenih neprijateljev monarhije, kakor med ostalimi nememškimi narodi. Po razsulu se je to še stopnjevalo in v Avstriji sami so le še pričakovali trenutka, ko bo republika po prirodnem zakonu omahnila v naročje Nemčije.

Politični interes velikih avstrijskih strank sedaj zahteva temeljite revizije te miselnosti. Pokazala se je potreba po samostojnosti Avstrije in vladni krogi so se z vso vniemo lotili ustvarjanja novega domoljubja. Patriotska formula pa je nekaj tako novega, da bo treba silnega napora, preden bo objela ves narod. Osobita težava je v tem, ker vsakdo spoznava, da ima novi patriotizem služiti v prvi vrsti krščanskim socialcem in Heimwehru. Patriotska fronta je začela svoje delo s tem, da poziva ljudstvo k vstopu v svoje vrste; radio, časopisi in lepaki, obrobjeni s starimi babenberškimi rdečo-belo-rdečimi barvami, so dvignili veliko agitacijo za pristop k stranki. Prvi so se prijavili k novemu domoljubju živili, ki so služili doslej večinoma v posemeh in ti staroavstrijski nehoti precepe kompromitirali gibanje. Predvsem so pristali na novo misel legitimisti vseh vrst, med temi razna družstva, o katerih je javnost doslej malo vedela. Zveza Deutschmeistrov, zveza Alt-Österreicher, Društvo bivših poklicnih podčastnikov, zveza Neu-Österreich avstrijsko ljudsko gibanje, avstrijski ljudski »Sturm«, udarne čete Ostmarkar, skavti Ostmarkar, državna zveza Avstrijscev, akademski društvi Athesia in Otto in še cela vrsta sličnih združenj, ki v javnosti pomenijo še manj nego zgoraj našeta.

Cepprav je zelo dvomljivo, ali pomenijo ti pristopi bogve kakšno pridobitev, vendar ni dvoma, da se je avstrijska misel zelo okrepila že do sedaj. Zasluga za to gre v prvi vrsti zveznemu kancelarju dr. Dollfussu, ki hoče novi patriotizem navezati na staro avstrijsko tradicijo in se kaj rad pokaže v uniformi tirolskega cesarskega strelca s krivcem za kapo in z ocnico na ovratniku. V zvezi s tem je vzpostavila dajmajstrske godbe v starih uniformah in napoved, da bodo v avstrijski vojski zopet uvedene nekdanje »slavne« cesarske uniforme. Kancelarju se ne more odreči taktične spretnosti, v sedanjih težkih časih ima pa poleg tega tudi srečo, ko socialistična opozicija ne more nasprotovati njegovemu prizadevanju, saj je sama potisnjena v enako defenzivo proti Hitlerjevem. Dollfuss je smelo zrušil socialno zakonodajo, ki preveč obremenjuje kmeta in malega obrtnika. S tem si je pridobil kmetsko ljudstvo, obrtnike, trgovce in hišne posestnike. Ker je industrija skoro na tleh in ni več glavni stebel države, je delavski sloj izgubil veliko svojega političnega vpliva.

Vlada si je pridobila male trgovce z ukrepi proti veletrgovskim podjetjem, obrtnike z olajšanjem zakonskih določil o delovnem času, čezurnem delu in kolektivni pogodbi in z ostrimi ukrepi proti nekoncesioniranim in neizpušnim izvajalcem raznih obrti. Zaščita najemnikov se je zrahljala v prid hišnim posestnikom, pristaši monarhizma pa vabi odločno postopanje vlade s Hitlerjevimi agitatorji. Tako se širi domoljubna fronta in mora se reči, da ne vselej z najslabšimi živili. Za nezaposleno mladež namerava vlada ustanoviti 100.000 mož

ODLOČILNA BITKA V AVSTRIJI

Hitlerjevci nadaljujejo s terorističnimi atentati — Vlada je pozaprila vse njihove voditelje — Izjemni varnostni ukrepi

Dunaj, 13. junija. r. Notranjepolitični položaj v Avstriji se je zaradi teroristične akcije narodnih socialistov v zadnjih 24 urah izredno poostiril. Vsa javnost je v največjem razburjenju in v stalnem strahu pred novimi bombnimi atentati, ki se pojavljajo po vsej državi. Vlada je zaradi tega izdala stroge ukrepe proti narodnim socialistom. Danes se je vršila nad 5 ur trajajoča seja ministrskega sveta, na kateri sta bila sklenjena delni razpust narodno-socialistične stranke in prepoved vsakega sodelovanja državnih in samoupravnih uradnikov v hitlerjevskih organizacijah. Zaradi izredno napete situacije je vlada pozvala zveznega kancelarja dr. Dollfussa, naj se nujno vrne iz Londona. Zvečer je prispelo poročilo, da prispe dr. Dollfuss jutri dopoldne z letalom. Najbolj napeta je situacija na Dunaju, kjer pozivajo narodni socialisti javno k revoluciji in groze z nadaljnjimi terorističnimi dejanji. Zato je vlada danes odredila aretacijo vseh narodno-socialističnih voditeljev ter imenovala razen tega za vse dežele posebne varnostne ravnotele, ki so direktno podrejeni vladi in imajo najširša pooblastila.

Novi atentati

V pretekli noči je bil okoli 3. zjutraj izvršen nov bombni atentat na veliko trgovino stisoč družin v Favoritenu, enem izmed zunanjih okrajev Dunaja. Eksplozija je siler povzročila veliko škodo, vendar pa na srečo ni zahtevala člove-

ških žrtv. Tudi o storilcih tega atentata še ni nobenega sledu. Kakor sklepajo, sta atentat izvršila dva neznama moža, ki sta malo pred eksplozijo blizu kraja atentata najela sofenja s taksijem ter ga z revolverji v rokah prisilila, da jih je odpeljal iz onega okraja. Ko je hotel sofer poklicati policijo, sta ga zopet z revolverji prisilila, da je vozil počasneje, nakar sta oba skočila iz avtomobila.

Onočne je dobila policija poročilo, da so neznan storilec tudi za danes pripravil sličen atentat kakor včeraj v Meidlingu. Na srečo je našel bombo neki sprtna jalec in jo je pozneje policija odstranila. Bomba je bila položena v drevo, od ob zidu schönbrunnškega gradu.

Davi je policija v Salzburgu prišla dva mladenčca, ki sta se zapletla pri zasliševanju v razna nasprota, tako da se v eno bolj potrjuje sum, da sta v zvezi z dunajskimi atentati.

Aretacije hitlerjevskih voditeljev

V nizu varnostnih ukrepov, ki jih je izdala vlada, je bila že sredi aretacija narodno-socialističnih voditeljev v vsej Avstriji. Policija je ta nalog izvršila z vso dolednostjo ter je aretirala ne samo strankarske funkcionarje in voditelje hitlerjevskih napadalnih oddelkov, nego tudi vse občinski svetnike ter deželne in državne poslance, ki pripadajo narodno-socialistični stranki, kar je izvalo med narodnimi socialisti silno ogorčenje. Poslance so danes po zaslišanju zopet izpuštili, vendar pa so postavljeni pod stalno policijsko nadzorstvo in brez dovoljenja oblasti ne smejo zapustiti svojih domov.

Obenem je vlada odredila, da se zapro vsi hitlerjevski domovi, takozvane »Brave Heise« ter ostali lokalni narodno-socialistične stranke. Prav tako so razpušeni vsi napadalni oddelki ter izpraznjeni njihove vojašnice. Blizu Inomosta je policija odkrila tajno delavnico, v kateri so izdelovali bombe. Zapolnila je 250 že izdelanih bomb ter izvršila številne aretacije.

Dramatična aretacija Hitlerjevega zaupnika

Po nalogu vlade je sredi policija v Lincu aretirala nemškega narodno-socialističnega poslance Habichta, ki je vrhovni voditelj vsega narodno-socialističnega pokreta v Avstriji. Ze svojočasno ga je nameravala avstrijska vlada izgnati iz Avstrije, toda Hitler jo je prehitel na ta način, da je imenoval dr. Habichta za tiskovnega atašea dunajskega poslanstva in mu s tem izlil eksteritorialnost. Ker pa je sedaj vlada dobila dokaz, da je Habicht kršil mednarodno pravo, je kljub temu odredila njegovo aretacijo. Sredi je prišla policija v njegovo vilo, da bi ga aretirala. Habicht je bil očitno na to že pripravljen, ker je bil z več svojimi prijatelji zabarikadiran ter se je policiji postavil v bran. Šele po dolgi medsebojni grožnji in parlamentiranju se je vdal, ko je policija že s silo vdrila v vilo.

Permanentna posvetovanja vlade

Vlada ima skoraj permanentne seje ter razpravlja o ukrepih za zaščito javne varnosti. Prvotno so hoteli počakati z ukrepi proti narodnim socialistom, dokler se ne vrne kancelar dr. Dollfuss iz Londona.

Ker pa se je situacija izredno poostрила, se je vlada danes dopoldne ob 10.30 sešla k seji, ki je trajala skoraj do 5. popoldne. Po telefonskem razgovoru z Dollfussom, je vlada sklenila poenostaviti kazensko postopanje ter ustanoviti neke vrste nagla sodišča, ki bodo krivce za teroristična dejanja sodila po pravih za preki sod. V svrhu poenostavljenja in večje okretnosti je bila koncentrirana vsa varnostna služba tako, da razpolaga z vsem aparatom minister za javno varnost major Fey. Njemu so dočeljeni posebni varnostni ravnotele, ki so bili na današnji seji imenovani za vse dežele razen Dunaja. Ti ravnotele imajo izredno široka pooblastila ter lahko razpolagajo v primeru potrebe z vso oboroženo silo, (policijo, orožništvom in vojsko).

Izredno ostri ukrepi so bili izdani za vse državno urašništvo. Državni uradniki, ki so člani narodno-socialistične stranke, bodo brezpogojno opušteni in nadomešeni z zanesljivimi. Vlada je obenem izdala nalog vsem poštejim samoupravnim oblastem, da izdajo slične odloke za svoje podrejeno uradništvo.

Skrajna napetost na Dunaju

Na dunajski univerzi so danes zapečatili prostore narodnih socialistov ter aretirali mnogo dijakov in več profesorjev. Narodno-socialistični študentje so zvečer preplavili Dunaj z letaki, v katerih pozivajo prebivalstvo k revoluciji. Skupina dijakov je hotela vdreti pred palačo ministrskega predsedništva. Ker so nosili seboj posode s petrolejem in bencinom, mislijo, da so nameravali poslopje zažgati. Med njimi in policijo je prišlo do krvavega spopada.

V večernih urah so se po vsem mestu pojavile demonstracije narodnih socialistov. V vsem mestu vlada nepopisno razburjenje. Policija si zmanj prizadeva, da bi obvladala položaj in komaj razžene demonstrante na enem koncu, se že zberejo na drugem. Razburjenost je na vrhuncu in nihče ne ve, kaj prinese nocojšnja noč.

Pričetek splošne debate na londonski konferenci

Debata bo trajala le tri dni — Ameriški zastopnik ni hotel govoriti — Praktičnih predlogov še ni nobenih

London, 13. junija. AA. Drugo sejo svetovne gospodarske konference je otvoril Macdonald ob 10.30 dopoldne. — Zbor je soglasno odobril, da se splošna debata omeji na tri dni, tako da bo končana že v četrtek, govori se pa omeje na največ 15 minut. Nadalje je konference sklenila, da bo zasedala od 10.30 do 12.45 in od 15. do 18.

Nato je Macdonald prečital pozdravno brzojavko ženevske mednarodne konference dela, ki opozarja na svojo nedavno sprejeto resolucijo. Ko je otvoril debato, je Macdonald sporočil, da so se zaenkrat prijavili k besedi zastopniki Zedinjenih držav, Francije, Italije in Južne Afrike. Ker je bil ameriški delegat Hull odsoten, je stopil na govorniško tribuno med splošnim pritrdjevanjem in vzklikanjem.

predsednik francoske vlade Daladier.

V uvodu je na kratko podal sliko gospodarske krize sveta, nato pa začel navajati sredstva, ki jih predlaga franc. delegacija za omiljenje krize. Če hočemo postaviti na razvalinah nov svet, je izjavil, moramo najprej napraviti konec valutni vojni in nestabilnosti denarja, dati trgovinski izmenjavi blaga neobhodno potrebno jamstvo denarne vrednosti, ter ohraniti ohraniti ohraniti svobodo gibanja zlata. Razen tega bi bilo treba organizirati kontrolirane dogovore med proizvajalci, da bosta njihov trud in delo racionalna, strogo odvisna od dejanskih potreb konzuma. Človeškemu delu in prizadevanju se mora vrniti njegovo nekdanje dostojanstvo. Napraviti je treba iz stroja človeškega hlappa, ne pa iz človeka hlappa stroju. Prav tako zahtevajo razmere znižanje delovnega časa, n. pr. na 40 ur na teden. Izkušnje 19. stoletja so poka-

močno pograničeno stražo, kar bo zopet dober ukrep in teh 100.000 mož bo obenem prav lepa garda nove fronte.

Odkar avstrijska vlada nima več na vratu prepirajočega se parlamenta, je njeno delo vseskozi uspešno in energično. Novi Avstrijec, ki ga goji in ustvarja Dollfuss s svojimi sodelavci, bo imel svoje korenine v cesarski Avstriji brez cesarja, nova stranka pa bo obstajala iz nemško-avstrijskih množic brez Hitlerjevega vodstva. Načrt je nedvomno dober, ker upošteva staro avstrijsko, ki je v širokih slojih ljudstva še močno živo. Gotovo je tudi, da razen Hitlerjevcev ni nikogar, ki bi se postavil po robu vladnemu delu. Hitlerjevci se tudi dobro zavedajo grozeče nevarnosti, zato postaja njihova borba vedno bolj nasilna in obupna. Oni vedo, da je položaj za nje vsak dan bolj neugoden in da s političnimi sredstvi »malemu diktatorju« ne bodo kos. Zato morajo govoriti bombe in revolverji. Ali bodo zlomili pritisk »prerogovene Avstrije« ali pa mu bodo podlegli, se mora pri sedanjih, do skrajnosti napeti situaciji pokazati v najkrajšem času.

zale, da morejo velika javna dela mobilizirati tezavirane kapitala in vzpodbudi aktivnost narodov. Mednarodni urad za delo je izdelal obširen program, ki je vreden, da ga vlada temeljito prouči.

Vlade morajo delati vzajemno in medsebojni harmoniji, da preprečijo gospodarsko vojno. Narodi se bodo rešili le tedaj, če bodo vsi pokazali trdno voljo za obnovo medsebojnega zaupanja z lojalnim in nesebičnim sodelovanjem.

Izjave predsednika francoske vlade so izzvale splošno odobravanje. Ko so jih prevedli na angleščino, je začel govoriti

italijanski finančni minister Jung

Takoj v početku je naglasil, da je splošna in definitivna ureditve problema medvladnih dolgov neobhodno potrebna in nujna, preden se karkoli drugega ukrene. Na dnevnem redu konference so tri glavna vprašanja, zvišanje cen, stabilizacija valut v razmerju do zlata in odprava carinskih ovir. Vsi ti trije problemi so tesno zvezani med seboj.

Jung je nato opozoril na protislovje, ker se na eni strani obsoja prevelika produktivna, na drugi strani pa se zahtevajo nepremišljeno visoki krediti.

Napovedal je, da je izrekel za stabilizacijo valut, brez katere se ne more pričakovati povratka nekdanjega blagostanja. Fašistična vlada, je zaključil svoj govor, bo z vsemi močmi pomagala pri gospodarski obnovi sveta.

Južnoafriški delegat general Smuts

Je izjavil, da mu sedanja konference ne vzbujajo mnogo upanja na uspeh. Treba bi bilo prideti s konkretno akcijo, če res obstoja namen, da se doseže kak uspeh. Problem, ki so na dnevnem redu, se morajo rešiti najprej tehnično. Ustanoviti bi se morala dva strokovna tabora, finančni in gospodarski, ki bi morala sestaviti vse potrebne konkretne predloge za ureditev vseh perečih vprašanj. Šele nato bi se morali s temi vprašanji baviti politiki, ker se med strokovnjaki lažje doseže sporazum nego med politiki.

Japonec Išii,

glavni delegat, je rekel, da je uspeh londonske konference vprašanje življenja ali smrti za ves svet. Podreti moramo mostove za seboj, potem bomo prisiljeni, da se zedinimo v novem konstruktivnem stremljenju. Treba je razločevati med trajnimi cilji, ki naj jih konference doseže, in med ukrepi, ki jih je treba brez odlašanja izvesti. Japonska vlada je pripravljena vse storiti, da se izpolnijo pogoji za olajšanje vrnitve k zlatemu standardu, dokler pa se zlati standard definitivno ne oživi, je treba poskrbeti, da se ustavi sedanje kočanje valut. Na valutnem polju se upravlja vsiljena politika cenenege srebra. Zato bi bilo treba problem srebra temeljito proučiti.

Na področju čisto gospodarskih problemov se Japonska zavzema za to, da se po-

polnoma odpravijo ali pa vsaj znižajo carinske meje. V ta namen se zdi neobhodno potrebno vsaj kot predhodni ukrep carinsko premije.

Dopoldanska konference je bila končana ob 12.30.

Nemški zunanji minister Neurath

Na popoldanski seji je najprej govoril predsednik sveta mednarodnega urada za delo sir Attul Chatterjee, ki je predložil resolucijo o brezposelnosti, sprejeto na ženevski konferenci dela. Nato je naglasil potrebo stabilizacije denarja in takojšnje ureditve nivoja cen.

Nemški zunanji minister Neurath je med drugim izjavil, da bo mogoče gospodarske, posebno pa trgovsko-politične probleme rešiti šele tedaj, če se bo svet pred tem sporazumel glede temeljnih načel kreditnih in finančnih vprašanj. Svet je dole sel smatral, da pri vseh teh problemih interesi tu zastopanih držav niso popolnoma enaki. Dejansko se zdi, da so si nasprotni, če se vsak problem razmotriva posebej, toda ta konference je najboljši dokaz, da gre samo za dozdevna nasprotstva. Če naj postane ta konference živ izraz tega spoznanja, bomo morali biti tudi tako pogumni, da bomo izvedli sklepe, ki so s tega stališča neobhodno potrebni. Ko bo to storjeno, se bo svet lahko lotil tudi političnih nalog, ki še vedno čakajo na rešitev.

Poljski delegat Koc

se je odločno izrekel za obnovo statega standarda, obenem pa proti vsakemu umetnemu dvigavanju cen. Priporočal je, naj se sklenejo direktni dogovori med prizadeimi državami, skupščina pa naj ima nalog, da dožene konkretne primere, kje bi se lahko začela medsebojna pogajanja.

Ob 16.55 je bila seja zaključena. Prihodnja bo jutri ob 10.30.

Tudi Anglija ustavlja plačevanje vojnih dolgov

Dosedanja pogajanja z Ameriko so ostala brez uspeha — Anglija ponuja za prihodnji obrok le 10 odstotkov kot „simbolično“ plačilo

London, 13. junija. AA. Razgovori o plačilu, odnosno neplačilu obroka vojnih dolgov, ki zapade poltrijstjim, se med Londonom in Washingtonom še nadaljujejo. V spodnji zbornici, kjer se je popoldne začela razprava o vprašanju dolgov, govore, da namerava Velika Britanija izvršiti samo simbolično plačilo zapadlega obroka, pri čemer bo pa prevzela nase vso pravno odgovornost za ves obrok. V zvezi s tem pravijo, da bo angleška vlada, če Zedinjene države ne bi na to pristale, deponirala znesek pri banki za mednarodna plačila v Baslu. V poslanskih krogih izjavljajo, da bi imel angleški ukrep, če ga bomo Zedinjene države sprejele, za posledico takojšen pričetek pogajanj za definitivno ureditev problema dolgov.

Verjetno je, da bo splošna zbornica že nocoj doznala za stališče vlade. Predsednik vlade je bil včeraj vs dan v zvezi z washingtonskim poslanikom Rolandom Lindsayom. Sredi je imela vlada že tik pred polnočjo sejo, na kateri pa še ni zavzela definitivnega stališča.

Danes dopoldne ob 9. je imela vlada ponovno sejo pod predsedstvom Macdonalda. Splošno mislijo, da se je vršila zaradi poročila, ki ga je vlada davi prejela iz Amerike. Na seji je vlada baje sestavila v glavnih

Nagajivi dolar

London, 13. junija. Č. Razgovori med zastopniki angleške, ameriške in francoske emisijske banke o eliminaciji vsake oscilacije tečajev valut v času svetovne gospodarske konference še niso zaključeni. Kakor vse kaže, finančni krogi ne pričakujejo, da bi se ta konference zaključila z uspehom. Zlasti je včerajšnji ponovni padec dolarja napravil izredno slab vtis na pogajanja, vsi pa ugotavljajo, da bi na ta valutna pogajanja izredno dobro vplivala končna rešitev problema vojnih dolgov.

Po brzojavki »Newyork-Herald« iz Londona bodo Angleži baje podprli francosko kandidaturu za predsedništvo valutnega odbora. Za predsednika bi prišla v pošto Clement Moret ali pa Charles Rist.

London, 13. junija. AA. Mnogo se komentira dejstvo, da ameriški delegat Hull dopoldne ni govoril na gospodarski konferenci, kakor je bilo na programu. Mislijo, da je bila temu vzrok včerajšnja Macdonaldova izjava o dolgovih v otvoritvenem govoru na konferenci. Tudi govore, da je Hull davi dobil nova navodila iz Washingtona o vprašanju dolgov. Napoved je tudi verjetno, da Hull ni hotel očitati stališča Zedinjenih držav poprej, dokler ne poda Chamberlain v spodnjem domu svoje izjave.

Pariz, 13. junija. AA. Iz Londona poročajo, da v tamošnjih uradnih krogih odklanjajo vsak komentar k izjavi, ki jo je podal Macdonald ob otvoritvi londonske konference glede vojnih dolgov. Vzlic temu pa v krogih britanskih delegatov na konferenci poudarjajo, da je Macdonald kot predsednik svetovne gospodarske konference tudi to pot tako odločno zastopal tezo o črtanju vojnih dolgov, kakor jo je že na prejšnjih konferencah kot zastopnik Velike Britanije.

obriših odgovor, ki naj se pošlje v Ameriko že danes.

»Daily Ekspres« pravi, da je Velika Britanija sporočila ameriški vladi, da v četrtek ne bo plačala zapadlega obroka, ker so Zedinjene države odklonile ponudbo, da bi Anglija le simbolično izpolnila svojo obveznost na ta način, da bi poslala 10% zapadlega obroka.

Tudi ameriški listi poročajo, da bo britanska vlada izjavila svojo pripravljenost, da plača okoli 10% zapadlega obroka v višini 19 milijonov funtov, če pristanejo na to Zedinjene države. V Washingtonu mislijo, da bo londonska vlada ta svoj predlog predložila v posebni noti in da bo predsednik Roosevelt v svojem odgovoru namignil na to, da je pripravljen čim prej načeti novo proučevanje problema dolgov.

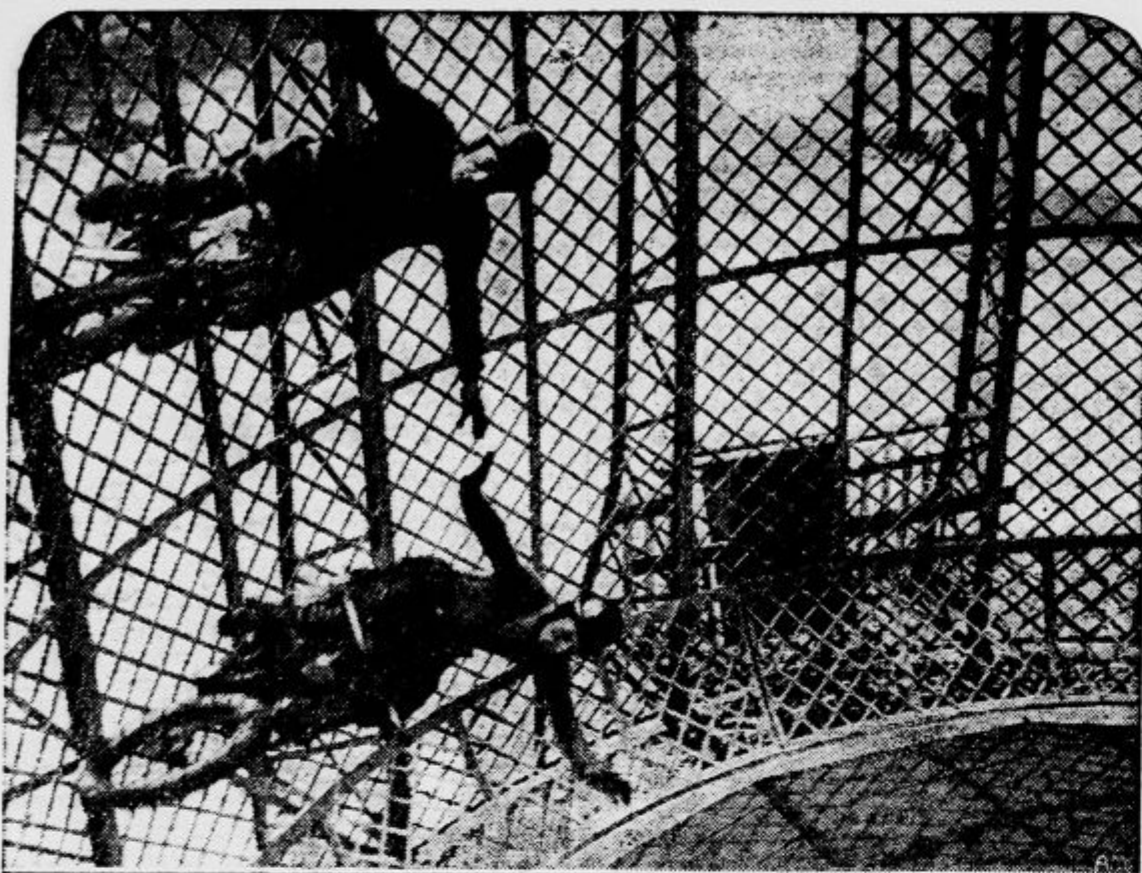
Washington, 13. junija. AA. Med Rooseveltovimi svetovalci prevladuje mnenje, da more predsednik pristati na britansko ponudbo o delnem plačilu junjskega obroka le pod pogojem, če se zanjmi tudi plačilo ostanka. V uradnih krogih mislijo, da je angleški poslanik Lindsay na sestanku z Rooseveltom poluaradno predlagal plačilo 10% zapadlega obroka, Roosevelt pa s tem ni bil zadovoljen.

Zagrebska vremenska napoved za danes:
Melo oblačno, ponekod dežavno, zmerno
veto. — Situacija včerajšnjega dne: Široka
proga nizkega pritiska se je razširila na
zhodno in jugovzhodno ter deloma tudi juž-
no Evropo. Minimum nad Jadranom je osla-
bel. Visoki pritisk prpljudaje nad Atlanti-
čkim oceanom ter sega do zapadnih obal Ev-
rope. V naši državi je pritisak narasel v
Primorju in Liki za 0.1 do 1 mm, v drugih kra-
jih pa je padel za 0.1 do 1.5, zlasti na vzhod-
u. Temperature so padle v srednji in za-
padni Hrvatski ter v južnem Primorju.

Dunajska vremenska napoved za sredo:
Malo spremembe; ponekod oblačno s kra-
jevnimi nevihtami.

Iz življenja in sveta

Nevarni kruh

V železni rešetki, ki ima podobo krogle, izvajata akrobata na motociklih svoje vratlomnosti. Majhna nepazljivost, majhna odpoved motorja ali živcev in produkcija se mora končati s katastrofo — tudi takšne nevarnosti tvega človek v borbi za vsakdanji kruh

„Ljudje, ki živijo daleč zadaj“

Praznoverje in mračnjaštvo izpodkopavata življenjske temelje primitivnih rodov

Celebes je eden največjih in najbolj pesterih otokov Holandske Indije, toda njegova notranjost z neskončnimi pragovimi in močnimi jazeri je temna in nevesela. Nepraznoverje in mračnjaštvo, ki v življenju vpliva nad njegovimi gorami in vodnimi gladinami, ne bo nikoli izginilo. Ta barva, ta mračnost je usoda duševnega življenja maloštevilnih, izumirajočih rodov, ki živijo v teh ozemljih. Energijni in vnetni rodovi, ki prodirajo v to ozemlje iz bleščečega jugozhoda in jugozapada, so jim dali značilno ime »To Belas«. Ljudje, ki živijo daleč zadaj, čudno je, da ne izumirajo toliko zaradi telesne oslabelosti, kolikor zaradi svoje duševnosti, ki bi jo lahko točneje označili z izrazom »duševna izkoreninjenost«.

O primitivnih rodovih, ki izumirajo vsesplošno, v Ameriki, v Južnem morju, v Afriki, pravijo, da jih pokončajo importi civiliziranega sveta: alkohol, bolezen, sifilida. Toda to so zunanji činitelji, ki pečijo le usodo notranje oslabele ljudstev. Večakor pa ti zunanji činitelji ne uničujejo To Belov.

Zadnje priprave za svetovno gospodarsko konferenco,

ki se je med tem že otvorila. Ženske obrobijo ogromno preprogo za sedjo dvorano v londonskem Geološkem muzeju

D. F.:

Vzorni zakon

»Najboljši jamstvo za zakon je to, da nimata zakonca nobenih medsebojnih skrivnosti,« je rekla Aneta, ko smo sedeli v tleh v slaščičarni. Janko in jaz bi nikoli ne bila tako srečna drug z drugim, če bi ne vladala med nama največja odkritost.

»So pa tudi resnice, ki bolijo in ki jih je bolje zamolčati,« je pripomnila Lizi.

»Ne, odkritosrčnost za vsako ceno — to je najino geslo. Danes so mi dejali, da je tako dražestna ženska kakor jaz upravičena zahtevati svoj avto in da mora biti Janko zelo nesposoben, če mi ga še vedno ne more ponuditi. Vem, da ga bo zelo bolelo, a vendar mu bom morala zvečer to povedati.«

»To se mi vidi skrajno grdo!« je vzklila Lizi ogorčeno.

»Kaj pa naj storim? Včeraj sem se morala premagati, ko sem mu poročala, da ga smatrajo za zelo slabega igralca bridgea. Bil je besen, kajti na svojo igro je zelo ponosen.«

»Ali ti tudi on pove kakšne neprijetne resnice v obraz?« je vprašala Lizi.

»Seveda, med večerjo mi vedno pove, kaj njegovim sorodnikom na meni ne prija.«

»To bi meni pokvarilo tek, sem se oglašila.«

»Zato pa živiva v vzornem zakonu. A sedaj moram iti!« Dala je Lizi poljub, pozdravila in odšla.

»Tukaj nekaj ni v redu,« je menila Lizi zamišljeno, ko sva ostala sama.

»Ne, nekaj ni v redu,« sem odgovorila. »Kajti vem, da je šla od tu na sestanek in o tem Janko gotovo ničesar ne pove.«

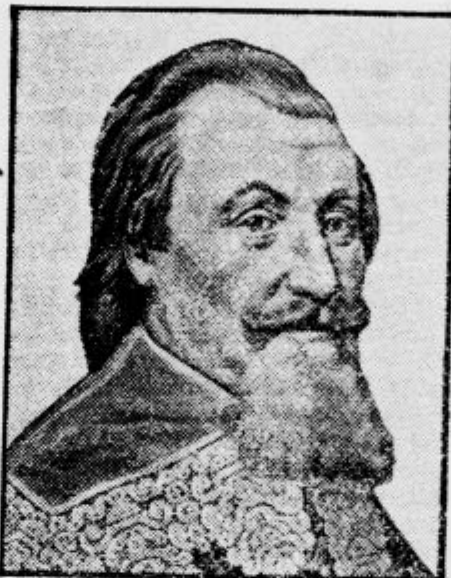
»In če bi ji Janko v resnici vse povedal,« je dejala Lizi, »tedaj bi mi za slovo gotovo ne dala poljuba...«

Trdovratno zapeko, katar debelega črevesa, napetosti želodčne motnje, zastajanja krvi, nedelavnost jeter, zlato žilo, bolečine v kolkih, odpravimo z uporabo naravne »Franz Josefov« grenčice, če jo izpijemo jutraj in zvečer malo čašico. Zdravniki strokovne veličine izpričujejo, da učinkuje »Franz Josefov« grenčica celo pri zdražljivem črevesu brez bolečin. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in vseh specerijskih trgovinah.

Nevarni izumi

Ugleden španski veleposlanik je sklenil postaviti v svoji graščini spomenik največjemu dobrotniku človeškega rodu. Po dolgem ugibanju se je odločil za mr. Gilleta, znanega izumitelja varnostne britve. Plemeniti španec je imel najbrž veliko posla z lastno brado. A razen tega je imel še druge vzroke. Vsi izumitelji so človeštvu povzročili veliko gorja. Utemeljitelji verstev so izzivali verske vojne, mračniška odkritja imajo na vesti neštivilna življenja, mož, ki je izumil tisk, je odgovoren za vso badarijo, ki jo moramo čitati. Skratka, izmed vseh je največji še mr. Gillette, ki je človeku omogočil naglo in varno britje. Kje in kdaj je povzročil nesrečo?! Spomenik je bil zarajen. A kmalu potem so priobčili dnevnikrsko kruto vest. Na mladenič v Avstriji je izvršil samomor s tem, da je požrl Gilletovo varnostno rezilo. Izumitelj je onevaščen... Najbrž bo neizprosnost španec sedaj razdelil njegov spomenik. Res ni nobenega izuma, ki ne bi ulegnil na ta ali oni način postati za človeka usoden!

350-letnica velikega državnika

Na švedskem bodo proslavili te dni 350-letnico, od kar se je rodil grof Axel Oxenstierna, ki je bil za regenta v mladih letih kralja Gustava Adolfa in kraljice Kristine. Igral je v svojem času veliko ulogo in je s kraljem Gustavom Adolfom ustvaril švedski tisti prevladujoči položaj, ki ga je imela za časa 30-letne vojne in še doli pozneje. Dal ji je tudi ustavo

Zemlja zasula delavca in pet otrok

Pri Plevni na Bolgarskem se je zrušil rov, v katerem sta dva delavca kopala ilovico, baš v trenutku, ko je stopilo vanj kakšnih deset otrok, ki so hoteli opazovati to delo. Čeprav so na krike takoj prišli ljudje, ki so začeli ponesrečence izkopavati, so našli enega delavca in pet otrok že mrtvih, ostale pa so odpeljali v resnem stanju v bolnišnico.

Skrb za usodo Amerike

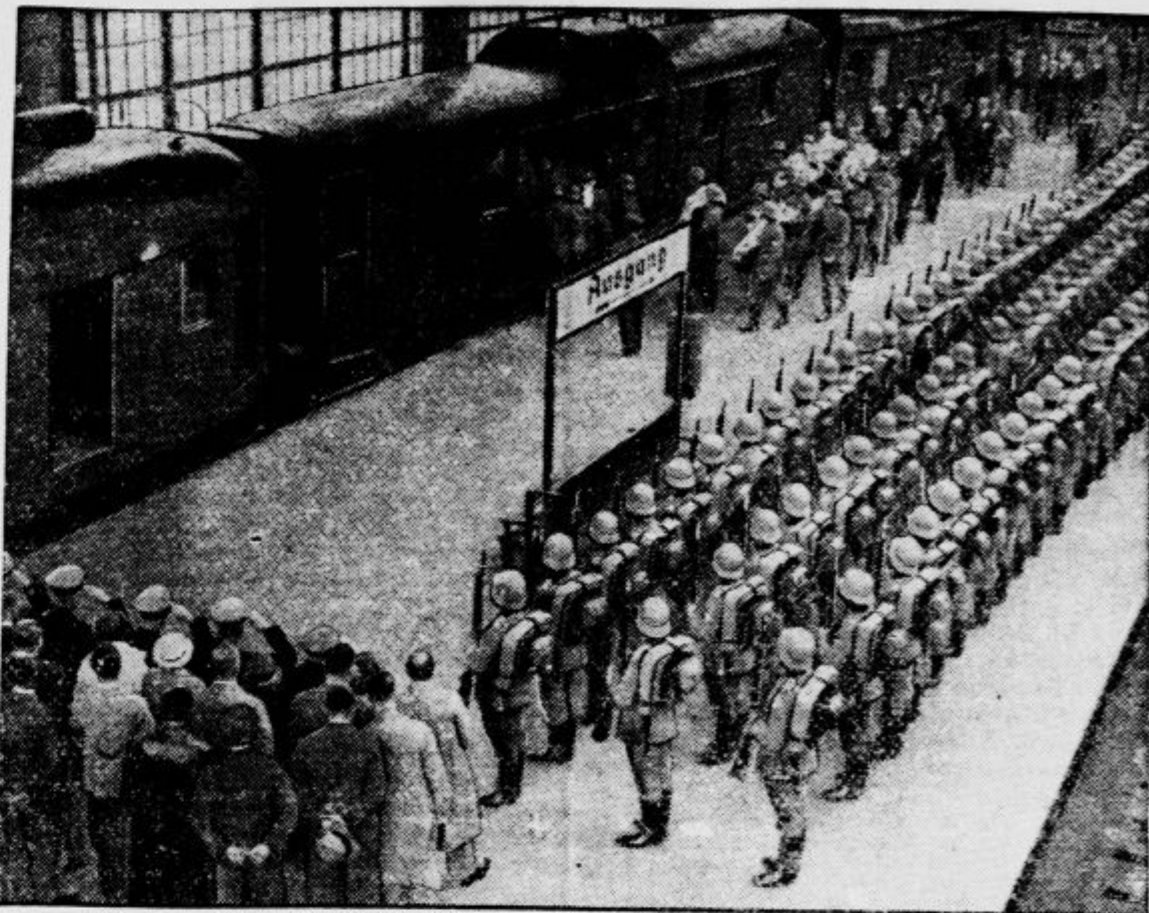
Prezident Roosevelt pri igri patience, ki dokazuje, da je vodja ameriške politike mož velike potrpežljivosti

Japonska reklama

Rumena javnost zahteva učinkovite pretirane reklame. Zato čitamo v japonskih dnevnikih oglase, ki niso slični našim. »Tovarska krogla je počasnejša kakor naša, ki vam dostavlja blago na dom.« »Naš papir je močnejši od slonove kože.« »Tudi žolč najhujšobnejši, hudič podobne tašče ni tako močan kakor naš vinski vis.« Milijši izrazi niso sposobni zamikati japonske kupce.

Zadnja pot umorjenega poslanika

Krsta s truplom poslanika Sindaha Mohameda Afiza Kana, ki ga je v Berlinu umoril neki afganistanski dijak, prenašajo na berlinski postaji svečano v vlak, da ga odpelje v njegovo domovino. Umorjeni poslanik je bil, kakor smo že poročali, brat afganistanskega kralja

Pogrešani učenjak

Britski konzulat v Kašgarju v Vzhodnem Turkestanu je javil, da so našli že sedem mesecev pogrešanega člana Hednove centralnoazijske ekspedicije, mladega švedskega astronoma dr. Nilsa Ambolta. Ta čas se mudi v Hotanu, večjem kraju ob južnem robu puščave Taklamakan, od koder bo odpotoval preko Karakoruma in Indije v Peking.

Dr. Ambolt je poldrugeto leto, deloma čisto sam, potoval po velikih delih neznanege severnega Tibeta, jih preiskal, kartografil in odkril veliko število novih jezer, gor, dolin itd. Hotel je potem skozi centralnoazijske puščavne predele v Peking, potovanje, ki ga ni do danes napravil še nihče. Po velikih težavah je prišel do južnega roba puščave Taklamakan, a od tam ni mogel naprej, ker so roparske tolpe imele v oblasti ozemlja, skozi katera bi moral potovati. Zadnja vest so prejeli od njega 25. novembra, potem nič več. Sven Hedin je po dolgih mesecih čakanja začel pripravljati rešilno ekspedicijo in dr. Norin, ki je z Amboltom skupno raziskoval Centralno Azijo, je odletel iz Pekinga proti jugozapadu, da poišče svojega prijatelja. Med tem je prišla vest, ki je razkrila tajno njegovega bivališča.

Pošta angleškega prestolonaslednika

Neka priletela dama iz Glasgowa pošljila princu Waleskemu že deset let vsak dan pisma z izpiski iz Razodetja sv. Janeza. Polcija jo zamenja. Neki dopisnik iz Hamburka pošljila princu vsakega prvega bankovec za 100 mark. Denar dobivajo reveži, ker pošiljatelj ničesar ne piše o namenu. Dosti prismoledne razodeva princu, da so njegovi bratranci ali da imajo več pravice do prestola kakor on. Drugi mu zopet priporočajo razne izume ali čudovita zdravila. Nabiraleci podpisov, preroki in berači so neštívni. Lani je dobival prine vsak dan ovitek iz čopienega papirja s konopcem in slabim tobakom. Prihajal je iz nekega londonskega predmestja in polcija ni znala ugotoviti pomena teh daril. Neki modni list je letos poročal, da bo prestolonaslednik jeseni obnovil svojo garderobo. Njegovi tajniki so nato prejeli neštívna prošnje vojnih udeležencev, ki bi hoteli imeti stare obleke. Morali so objaviti v tisku, da dobiva vse obleke samo bolnišnica v Whitechepelu, ki jih potem razdeli revežem.

Zviti tat

Tovorni avtomobil, ki je peljal denar iz neke londonske banke, je obličal v gneti na prometnem križišču. Nepoznan tat je izkoristil priliko in sunil plateno vračo z bankovci v vrednosti 300 funtov sterlingov. To se je zgodilo podnevi in izjemoma ni bilo niti obvezne londonske megle. Velika tropa ljudi je pričela zasledovati begunca. A tat si je znal pomagati. Vzel je iz vreče svžežen bankovec po en funt in jih pričel metati v zrak. Vsi so hiteli pobirati denar in tat je srečno pobegnil z večino plana.

Svileni oklepi

Tokijski dnevnik poroča, da je izumil lastnik neke predilnice v Osaiki za krogla baje neprodimo svilo. Blago je kljubovalo puški tudi pri strelu iz neposredne bližine. Vlada je dala izum preizkusiti. Če se bo obnesel, bodo dobili vsi japonski vojaki svilene oklepe. En meter tega blaga stane okrog 14 Dln.

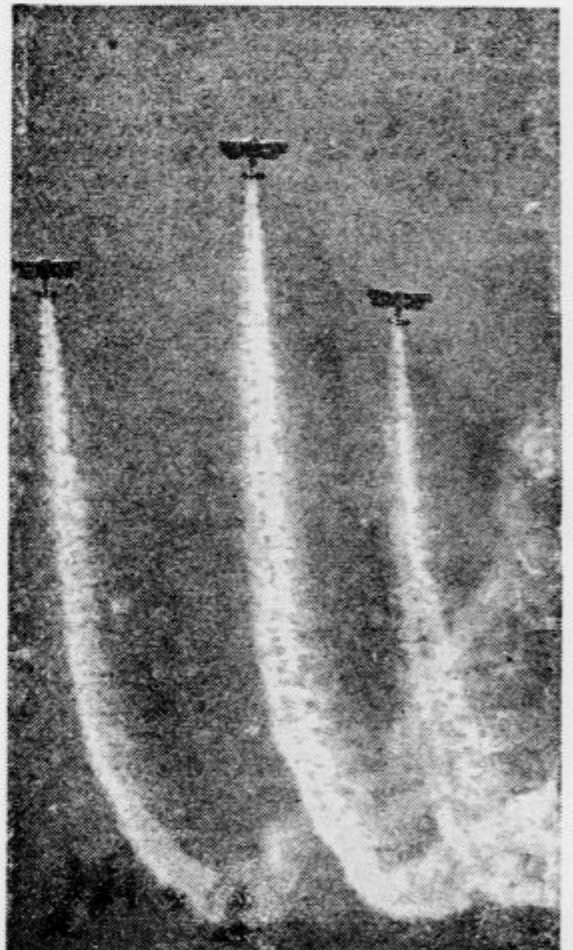
Praporščakov izum

Praporščak britske vojske mornarice Andrew Drews je prejel uradno zahtevalo od mornariškega ministrstva za dokaj preprosti izum. Letalci so se stalno pritoževali brez galabe. Če je prevažala katrakoli bajna ladja letala, so se večkrat vsadle ptice na letalna krila in ostavile na njih očitne sledove. Letala so bila vedno umazana, ker nobeno žival ni bilo sposobno odpraviti te madeže. Drews je za vselej prestrašil galabe. Oprnul je krila letal s podobo mačke, ki jo je izrezal iz navadne pločevine. Zdaj bodo okrasili s temi mačkami vse britske vojne eno- in dvokrovnike.

Čebel na kile

Številna čebel v posameznih panjih še niso menda nikoli prešle, pač pa so ga — pretehtali. Seveda so kakor pri ljudeh tudi pri čebelah številnejša in po številu slabotnejša ljudstva, a kot povprečje so smatrali 10.000 do 30.000 čebel na panj. Po novejših raziskovanjih je videti, da je to število veliko pre nizko cenjeno. Računati je, da gre na kilogram kakšnih 10.000 čebel, roječih čebel, ki so založene z medom, pa kakšnih 9000. Opazovali so panje, ki so oddali 3—4 kg rojev. Ti roji sami so šteji 27.000 do 36.000 čebel. Če upoštevamo, da ostane v panju običajno več nego polovica čebel, tedaj moramo računati, da je šlo vse ljudstvo 60.000 do 75.000 duše.

Umetna megla kot obrambno orožje

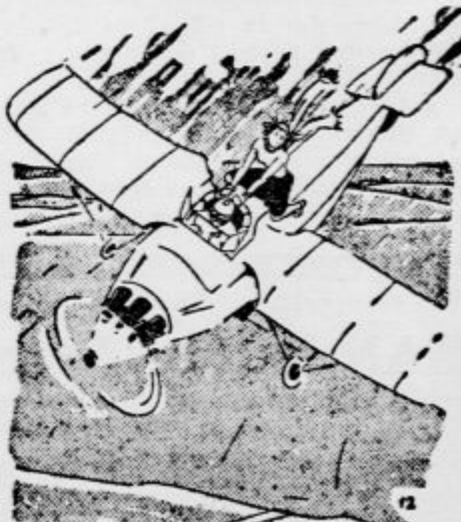

Prizor z zadnjih angleških zračnih manevrov pri Hendonu. Skupina treh letal proizvaja za seboj gosto meglo, ki naj zakrije važne predmete sovražnemu zračnemu brodivju

Anekdota

Mati: »Videla sem, kako te je gospod Pepe poljubil. Nikoli si ne bi mislila o tebi, da si bo drznil kaj takega!«
Hči: »Jaz tudi ne, mama. Stavila sem s njim celo škaflo bonbonov, da si ne bo upal.«

Vsak dan ena

Dekle, ki se je bilo nekoč seznanilo s šoferjem.

Geološki muzej v Londonu,

kjer zboruje svetovna gospodarska konferenca

